

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

БОРДУН Віталій Євгенійович

**Аналітичне забезпечення управління ліквідністю та
платоспроможністю підприємств**

спеціальність: 071 – Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма – Бізнес-аналітика та управління
інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи
ОБАм-23
В. Є. Бордун

Науковий керівник:
к. е. н., доцент Данилюк М. М.

ТЕРНОПІЛЬ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ	6
1.1. Економічна сутність ліквідності та платоспроможності підприємства.....	6
1.2. Методи оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства	10
1.3. Фактори, що впливають на ліквідність та платоспроможність	17
Висновок до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ «АВАНГАРД» ПрАТ «АГРОХОЛДИНГ АВАНГАРД»	25
2.1. Основні аспекти діяльності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард»	25
2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард».....	29
Висновок до розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	42
3.1. Політика управління ліквідністю та платоспроможністю організації.....	42
3.2. Рекомендації щодо підвищення ліквідності та платоспроможності філії «Авангард»	48
Висновок до розділу 3	54
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена важливістю ефективного управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств у сучасних умовах господарювання. Ліквідність та платоспроможність є основними показниками фінансової стабільності, які впливають на здатність підприємства виконувати свої зобов'язання та забезпечувати безперебійний виробничий процес.

В умовах економічної нестабільності, зростання конкуренції та змін на фінансових ринках необхідність аналітичного забезпечення управлінських рішень зростає. Якісний аналіз дозволяє вчасно виявляти ризики, прогнозувати фінансові результати та розробляти заходи для підтримки оптимального рівня ліквідності й платоспроможності.

Таким чином, дослідження механізмів аналітичного забезпечення управління цими показниками є основою для підвищення ефективності роботи підприємств, їх адаптації до змін ринкових умов і забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

Дослідження проблематики аналітичного забезпечення ліквідності та платоспроможності відображено у працях Ковальова В.В., Крейніної М.М., Лахтіонової Л.А., Шеремета А.Д., Бланка І.О., Савицької Г.В., Цал-Цалка Ю.С., Мниха Є.В., Подольської В.О., Косової Т.Д., Шморгуна Н.П., Тютюнника Ю.М. та ін.

Метою роботи є вивчення теоретичних основ, виявлення проблемних аспектів, пов'язаних з аналізом і оцінкою ліквідності та платоспроможності як складових фінансового стану підприємства, а також розробка практичних рекомендацій для покращення управління ресурсами з метою забезпечення сталого розвитку підприємства, що досліджується.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань:

- визначенні економічної сутності платоспроможності та ліквідності підприємства;
- дослідженні методів, що використовуються для оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства;

- аналізу факторів, що впливають на ліквідність та платоспроможність;
- вивченні основних аспектів діяльності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард»;
- аналізі ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард»;
- дослідженні політики управління ліквідністю та платоспроможністю організації;
- розробці рекомендацій щодо підвищення ліквідності та платоспроможності (на прикладі діяльності філії «Авангард»).

Об'єктом дослідження є ліквідність та платоспроможність підприємства.

Предметом дослідження є методика управління та аналізу ліквідності та платоспроможності у філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард».

Методи дослідження. У ході виконання дослідження було застосовано низку методів, що забезпечили комплексність і достовірність отриманих результатів. Зокрема, використано такі підходи: аналіз абсолютних показників, який дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства шляхом вивчення ключових показників, таких як активи, пасиви, доходи та витрати; балансовий метод, що забезпечує зіставлення джерел фінансування з напрямками їх використання, що дозволяє оцінити збалансованість структури фінансів; вертикальний аналіз, який передбачає розрахунок структури фінансових звітів для визначення частки кожного показника у загальній сумі активів чи пасивів, даючи змогу виявити внутрішню структуру капіталу та ресурсів; горизонтальний аналіз, спрямований на вивчення динаміки змін фінансових показників у часі, що дозволяє виявляти тенденції розвитку підприємства; метод порівняння, що застосовується для зіставлення фінансових показників підприємства з галузевими стандартами, конкурентами або попередніми періодами. Поєднання цих методів дало змогу здійснити всебічний аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства, оцінити його фінансовий стан і визначити напрями для покращення.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань щодо удосконалення підходів до управління та оцінки ліквідності та платоспроможності підприємств. Наукова новизна магістерського дослідження полягає в наступному:

– розроблено комплексні заходи для підвищення ліквідності та платоспроможності філії «Авангард», зокрема шляхом реструктуризації боргових зобов'язань, оптимізації оборотних активів та вдосконалення управління дебіторською заборгованістю, що дозволяє значно покращити фінансовий стан компанії та мінімізувати ризики втрати ліквідності.

– запропоновано запровадження стратегії ефективного управління грошовими потоками, включаючи планування графіка вхідних та вихідних грошових потоків, а також заходи з оптимізації використання оборотних засобів, що сприяють зменшенню витрат та підвищенню оборотності активів, забезпечуючи стабільне фінансове становище філії «Авангард».

Інформаційна база дослідження. Дослідження базується на теоретичних та методичних основах економічного аналізу. У процесі роботи були вивчені та проаналізовані методичні матеріали, результати фундаментальних і прикладних досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців, а також матеріали наукових та науково-практичних конференцій, присвячених питанням економічного аналізу. Для практичного обґрунтування результатів було використано статистичні дані та фінансова звітність філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард».

Практична значущість отриманих результатів. Розроблені в рамках дослідження теоретико-методичні положення та висновки можуть бути впроваджені в діяльність підприємств для ефективної оцінки ліквідності та платоспроможності, що сприятиме підвищенню якості управлінських рішень.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ

1.1. Економічна сутність ліквідності та платоспроможності підприємства

Стабільне функціонування компанії в довгостроковій перспективі дозволяє оцінити її фінансовий стан, структуру пасивів та активів, а також рівень ефективності використання кредитних ресурсів і коштів інвесторів.

Як відомо, реалізуючи стратегію розвитку, компанія діє у площині, що включає чотири координати: внутрішні сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості й загрози. В сучасних умовах, коли прогнозування дій суб'єктів зовнішнього середовища ускладнене, компанії в будь-якому випадку необхідно не лише прагнути забезпечити стійкий стан, а й створити основу для стабільного розвитку. Організація як система не може залишатися в статичному стані, вона повинна мати основу для розвитку. Саме фінансова стійкість є однією з ключових складових, що формують комплексне поняття стійкості компанії. При цьому саме поняття "фінансова стійкість" має більше оціночних характеристик діяльності порівняно з поняттям "платоспроможність".

На основі аналізу обраної точки зору щодо досліджуваної концепції можна зробити висновок, що головна увага зосереджується на забезпеченні доступності власних (оборотних) коштів підприємства до рівня, який є теоретично достатнім для виконання його фінансових зобов'язань.

Ліквідність і платоспроможність підприємства визначаються співвідношенням поточних активів, наявних у розпорядженні підприємства (збалансованих активів), до загальної суми існуючої заборгованості (пасивів балансу) [7]. Ліквідність підприємства – це наявність на балансі ліквідних коштів (грошових ресурсів і їх еквівалентів, розміщених на банківських рахунках, швидкоореалізовуваних оборотних активів) [8].

Активи можна класифікувати залежно від рівня ліквідності, тобто здатності перетворюватися на грошові кошти. До ліквідних активів зазвичай належать:

- грошові кошти та фінансові активи;
- кошти на банківських рахунках організації;
- інвестиційні портфелі, зокрема цінні папери;
- оборотні активи, які можуть бути реалізовані у короткі терміни.

Ліквідність підприємства характеризується його здатністю виконувати фінансові зобов'язання, що забезпечується рівновагою між активами та зобов'язаннями за такими критеріями:

- за величиною;
- за термінами виконання.

Ліквідність можна поділити на декілька видів:

- Поточна ліквідність, яка визначає відповідність груп активів і пасивів за термінами їх використання за умови стабільної роботи компанії.

- Короткострокова ліквідність, що оцінює співвідношення між дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та короткостроковими зобов'язаннями.

- Термінова ліквідність, яка відображає спроможність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно.

Платоспроможність підприємства відображає його здатність своєчасно і в повному обсязі виконувати свої боргові зобов'язання. Основними ознаками втрати платоспроможності є:

- недостатність коштів на поточному рахунку;
- наявність простроченої заборгованості [10].

Часто навіть великі підприємства стикаються з проблемою неплатоспроможності через різноманітні зовнішні фактори, події або управлінські помилки. Це піднімає питання рівня розуміння керівниками компаній таких понять, як ліквідність, і того, які саме її складові впливають на платоспроможність. Серед ключових елементів, що визначають платоспроможність, можна виділити:

- здатність виконувати свої зобов'язання;
- наявність активів із високим рівнем ліквідності.

З огляду на це, керівники українських підприємств мають приділяти особливу увагу питанням ліквідності, оскільки це безпосередньо впливає на фінансову стабільність і ринкову позицію компанії.

Часто існує плутанина між поняттями кредитоспроможності та ліквідності балансу. Ліквідність балансу характеризує ступінь, у якому активи, здатні швидко перетворюватися на грошові кошти, можуть покривати зобов'язання підприємства у встановлені строки. Рівень ліквідності балансу безпосередньо впливає на платоспроможність компанії [11].

Аналіз ліквідності балансу стає актуальним під час оцінки фінансового стану підприємства, оскільки дозволяє визначити кредитоспроможність, тобто спроможність своєчасно і повністю виконувати свої зобов'язання. Ліквідність, своєю чергою, відображає здатність організації погашати короткострокові зобов'язання шляхом реалізації поточних активів.

Показники ліквідності цікавлять різні категорії зовнішніх користувачів фінансової інформації:

- для постачальників сировини важливим є коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- банки, що кредитують підприємство, орієнтуються на коефіцієнт швидкої ліквідності;
- акціонери та покупці оцінюють загальний показник ліквідності для визначення фінансової стабільності компанії [12].

Для досягнення необхідного рівня ліквідності підприємству потрібно володіти достатнім обсягом ліквідних активів. До них належать грошові кошти, короткострокові інвестиції, швидкоореалізовані запаси, а також власний капітал, зокрема статутний. Інвестиційна діяльність повинна бути диверсифікована, щоб знизити залежність від ризиків окремих ринків.

Підвищення ліквідності можливе через покращення якості активів, збільшення оборотного капіталу, зростання прибутку та скорочення обсягу

позикових коштів. Хоча поняття платоспроможності та ліквідності пов'язані, вони мають різне значення. Платоспроможність є більш широким поняттям, тоді як ліквідність має вузку специфіку. Водночас обидва показники є важливими компонентами фінансового стану підприємства.

Таким чином, рівень ліквідності активів підприємства, відображених у балансі, тісно пов'язаний із його платоспроможністю, визначаючи можливість стабільного функціонування та виконання фінансових зобов'язань.

Це можна схематично проілюструвати на рисунку 1. Як видно з рисунка 1, на першому етапі показана ліквідність активів, яка формує ліквідність балансу.

Рис. 1. Взаємозв'язок ліквідності та платоспроможності

Ліквідність балансу визначає загальний рівень ліквідності підприємства, який забезпечує належний рівень його платоспроможності. Це означає здатність організації своєчасно і повністю виконувати свої короткострокові та довгострокові зобов'язання перед кредиторами та іншими зацікавленими сторонами.

Платоспроможність підприємства — це здатність виконувати платіжні зобов'язання своєчасно або в повному обсязі, що впливає на умови комерційних угод [13].

Згідно іншого значення, платоспроможність — це здатність компанії виконувати свої довгострокові зобов'язання. Відповідно, компанія стане платоспроможною, якщо її активи перевищать зовнішні зобов'язання [16].

Отже, платоспроможність є ключовим елементом фінансового управління будь-якого підприємства. Нездатність виконувати зобов'язання може спричинити серйозні наслідки, включаючи ризик банкрутства. Для підтримання високого рівня платоспроможності необхідно регулярно проводити аналіз фінансової діяльності підприємства.

Деякі події також можуть створювати ризики для платоспроможності. Наприклад, завершення терміну дії патенту може призвести до втрати монополії на продукт, що зменшить доходи від роялті. Аналогічно, зміни у регуляторному середовищі, які впливають на діяльність компанії, можуть посилити загрози платоспроможності. Як підприємства, так і фізичні особи можуть зіткнутися з фінансовими труднощами через судові рішення, що накладають додаткові зобов'язання.

З огляду на сучасну економічну ситуацію в Україні, яка супроводжується високим рівнем невизначеності, ліквідність та платоспроможність залишаються критичними для фінансової стабільності організацій. Ці показники визначають здатність компанії виконувати свої зобов'язання за рахунок власних коштів та можливості залучення зовнішнього фінансування.

1.2. Методи оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства

Оцінка ліквідності та платоспроможності є важливим елементом фінансового аналізу, який дозволяє визначити фінансовий стан підприємства та його здатність виконувати свої зобов'язання перед кредиторами, постачальниками, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами. Ліквідність

характеризує здатність організації швидко перетворювати активи в грошові кошти для покриття короткострокових зобов'язань, тоді як платоспроможність відображає здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі.

Оцінка цих показників є необхідною для підтримання фінансової стабільності підприємства. Ліквідність і платоспроможність впливають на кредитоспроможність організації, її репутацію на ринку, а також на довіру інвесторів та партнерів. Вчасне виявлення проблем з ліквідністю дозволяє запобігти серйозним фінансовим труднощам, таким як прострочення платежів або дефолт. Аналіз ліквідності також допомагає оптимізувати структуру активів, забезпечуючи баланс між швидкоореалізовуваними та довгостроковими активами.

Платоспроможність, своєю чергою, є основою для довгострокового розвитку підприємства. Високий рівень платоспроможності свідчить про фінансову стійкість компанії та її здатність протистояти зовнішнім викликам. Занижені показники платоспроможності можуть свідчити про надмірне боргове навантаження або неефективне управління фінансовими ресурсами.

У сучасних економічних умовах, які часто супроводжуються високою невизначеністю, оцінка ліквідності та платоспроможності стає ще більш актуальною. Вона дозволяє підприємству вчасно реагувати на зміни ринкових умов, знаходити можливості для фінансування своєї діяльності та мінімізувати ризики банкрутства. Раціональний підхід до аналізу цих показників сприяє підвищенню ефективності управління фінансами, що є запорукою стабільного розвитку організації.

Для оцінки ліквідності можна використовувати такі методи:

- структурний аналіз змін балансу активів і пасивів, тобто аналіз ліквідності балансу;
- розрахунок фінансових коефіцієнтів ліквідності;
- аналіз грошових потоків за звітний період [15].

Аналіз ліквідності балансу ґрунтується на порівнянні активів за їхньою ліквідністю у порядку її зменшення з пасивами, згрупованими за строками погашення та у порядку зростання строків.

Залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення в грошові кошти, активи підприємства поділяються на такі групи:

- А-1 – найбільш ліквідні активи – включає всі грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення підприємства;

- А-2 – швидколіквідні активи: готова продукція, відвантажені товари та дебіторська заборгованість із терміном погашення до 12 місяців. Ліквідність цієї групи оборотних активів залежить від своєчасності доставки, підготовки банківських документів, швидкості проходження платіжних документів у банках, попиту на продукцію, її конкурентоспроможності, платоспроможності клієнтів, способів оплати та інших факторів.

- А-3 – повільноліквідні активи – виробничі запаси та незавершене виробництво, які потребують тривалого часу для перетворення в готову продукцію, а потім – у грошові кошти;

- А-4 – важколіквідні активи – основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення, незавершене будівництво [15].

Пасиви балансу класифікуються за строками їх погашення:

- П-1 — найбільш термінові зобов'язання, до яких належать кредиторська заборгованість та банківські кредити з уже минулими строками погашення;

- П-2 — зобов'язання середнього строку, що включають короткострокові банківські кредити та позикові кошти;

- П-3 — довгострокові зобов'язання, такі як довгострокові кредити та позики;

- П-4 — власний (акціонерний) капітал, що постійно перебуває у розпорядженні підприємства [15].

Для оцінки ліквідності балансу необхідно зіставити підсумкові показники відповідних груп активів і пасивів. Баланс вважається абсолютно ліквідним,

якщо виконуються встановлені співвідношення між ними: $A1 > П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$.

Виконання перших трьох нерівностей забезпечує автоматичне виконання четвертої. Це четверте співвідношення є важливим економічним індикатором, що відображає дотримання мінімальних стандартів фінансової стійкості підприємства, зокрема наявність власного оборотного капіталу.

Аналіз ліквідності можна представити в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Аналіз ліквідності підприємства

Аналіз ліквідності	Оцінка платоспроможності
$A1 > П1$	Підприємство може погасити свої найбільш термінові зобов'язання повністю ліквідними активами.
$A2 > П2$	Підприємство може розглянути короткострокові зобов'язання перед кредиторами, використовуючи швидкоореалізовані активи.
$A3 > П3$	Організація може погасити довгострокові позики, використовуючи повільнореалізовані активи.
$A4 \leq П4$	Це нерівність автоматично виконується за умови виконання всіх трьох попередніх нерівностей. Підприємство має високий рівень ліквідності і здатне погасити свої зобов'язання різними типами активів.

Якщо одне або кілька системних нерівностей мають знак, який відрізняється від нормативного, ліквідність балансу буде відрізнятися від його абсолютного значення.

Ліквідні активи компанії включають всі активи, які можна швидко перевести в грошові кошти для погашення боргів. Типові приклади ліквідних активів:

- Грошові фінансові активи;
- Вклади на банківських рахунках підприємства;
- Інвестиційні портфелі (цінні папери);
- Оборотні засоби, які можна швидко реалізувати.

Розглянемо розрахунок показників ліквідності:

1. *Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства.* Для визначення цього коефіцієнта зазвичай використовують кілька варіантів розрахунку, кожен

з яких дає важливу інформацію про фінансовий стан компанії на конкретний момент. Розраховані показники відображають різні аспекти ліквідності підприємства. Ліквідність визначається як співвідношення оборотних активів до поточних зобов'язань на початок і кінець звітного періоду (календарного року). Коефіцієнт поточної ліквідності показує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за допомогою наявних активів. Якщо цей коефіцієнт менше одиниці, це може свідчити про фінансові труднощі компанії. Коефіцієнт поточної ліквідності вважається нормальним, якщо його значення перевищує 1,5.

2. *Коефіцієнт швидкої ліквідності.* Цей коефіцієнт відображає здатність підприємства погашати короткострокові зобов'язання за допомогою активів, які можна швидко перевести в грошові кошти. Він показує, наскільки ефективно компанія може використовувати свої матеріальні та дебіторські ресурси для швидкого погашення боргів.

3. *Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства.* Цей коефіцієнт визначає співвідношення між грошовими активами компанії та її поточними зобов'язаннями. Нормальним вважається значення коефіцієнта не менше 0,2. Ліквідність може бути пріоритетнішою за типи оборотних активів, що знаходяться на підприємстві, оскільки важко реалізовані активи можуть бути менш ліквідними. Зазвичай нормальні значення коефіцієнта абсолютної ліквідності варіюються в межах 0,2 - 0,3.

4. *Загальний коефіцієнт ліквідності підприємства.* Цей коефіцієнт оцінює, наскільки підприємство забезпечене оборотними активами. Він розраховується як співвідношення вартості оборотних активів до короткострокових зобов'язань.

Порядок розрахунку показників ліквідності наведено у Додатку А.

При розрахунку цього показника слід відняти від загальної вартості оборотних активів суму податку на додану вартість, яка включена у вартість покупки, а також майбутні витрати. Зобов'язання можуть бути погашені за рахунок відстроченого доходу та резервів для майбутніх витрат. Цей показник допомагає оцінити частку оборотних активів, що можуть бути використані для

покриття боргових зобов'язань. Вартість оборотних активів має бути хоча б удвічі більшою за вартість зобов'язань.

З одного боку, постійне підвищення ліквідності є важливим для забезпечення стабільності компанії в період кризи. З іншого боку, це є важливим фактором для інвесторів та партнерів, які оцінюють ризики співпраці з підприємством.

Для кожного керівника важливо знати, як поліпшити ліквідність і платоспроможність компанії, незалежно від регіону її діяльності. Нижче наведено кілька порад, які допоможуть керівникам покращити ліквідність підприємства. Ці рекомендації стосуються різних груп факторів, що впливають на показник ліквідності.

Коефіцієнт відновлення платоспроможності — показує здатність компанії відновити поточний рівень ліквідності за шість місяців. Якщо цей коефіцієнт більший за 1, це означає, що підприємство має реальну можливість погасити борги протягом наступних шести місяців. Якщо коефіцієнт менший за 1, це свідчить про те, що динаміка ліквідності на початок року не показує необхідності відновлення платоспроможності в найближчому майбутньому.

Проте варто зазначити, що коефіцієнт відновлення платоспроможності не є достатньо надійним показником. Він базується лише на аналізі ліквідності на початок і кінець року, що робить прогноз нестабільним. Більш надійні результати можна отримати, якщо аналізувати лінійну тенденцію протягом кількох циклів.

Коефіцієнт втрати платоспроможності — відображає ймовірність погіршення платоспроможності підприємства через три місяці. Якщо цей коефіцієнт менший за 1, це вказує на серйозний ризик втрати платоспроможності для компанії, що може бути критичним. Якщо динаміка коефіцієнта ліквідності вказує на його зниження до 2 протягом трьох місяців, це вже є незадовільним показником.

Коефіцієнти платоспроможності вимірюють здатність компанії погашати довгострокові борги та відсотки за ними. Ці коефіцієнти допомагають бізнесу

оцінити свої можливості на виживання та стабільність. Хоча коефіцієнти платоспроможності і ліквідності обидва оцінюють фінансовий стан компанії, вони вимірюють різні аспекти: перші — довгострокові борги і зобов'язання, а другі — короткострокові заборгованості та швидкість конвертації активів у грошові кошти.

Коефіцієнт платоспроможності є важливим для довгострокових кредиторів та акціонерів, які оцінюють фінансову стійкість компанії. Він свідчить про здатність підприємства обслуговувати свої борги, виплачувати відсотки та погашати основну суму боргу.

Порядок розрахунку показників платоспроможності наведено у Додатку Б.

Коефіцієнт платоспроможності допомагає власнику бізнесу уникнути зниження рівня ліквідності, що може призвести до банкрутства. Зі збільшенням співвідношення боргу до активів підвищується ймовірність фінансових труднощів, оскільки компанія стає дедалі більш залежною від позикових коштів, а не від власного капіталу.

Існує кілька важливих показників платоспроможності, які використовуються для оцінки фінансової стабільності компанії. Деякі з них є технічними та застосовуються переважно аудиторами або аналітиками, а інші є більш доступними і цікавлять бухгалтерів, підприємців та акціонерів.

Співвідношення загального боргу до активів показує, яку частину активів фінансовано через позики. Наприклад, коефіцієнт заборгованості 0,5 означає, що половина активів фінансується за рахунок боргу, що вказує на те, що капітал підприємства вдвічі перевищує заборгованість.

Співвідношення капіталу демонструє, скільки компанія повинна своїм акціонерам. Це співвідношення розраховується шляхом ділення загального капіталу на загальні активи, і відповідає на питання, скільки залишиться для інвесторів, якщо підприємство закрийється після виконання всіх своїх зобов'язань.

Відсотки за боргом оцінюють здатність компанії виконувати свої довгострокові фінансові зобов'язання. Це залежить від розподілу прибутку між податками та процентними витратами на довгострокові борги.

Для оцінки коефіцієнта платоспроможності необхідно порівняти його зі середніми показниками по галузі. Один із швидких методів — це порівняти показник компанії з аналогічними співвідношеннями у лідерів ринку. Якщо різниця в показниках мінімальна, це може свідчити про обмежену платоспроможність і викликати занепокоєння.

Аналіз ліквідності та платоспроможності дозволяє виявити проблеми та причини неплатоспроможності підприємства. Усунення цих проблем може включати контролювання витрат, стимулювання продажів, зниження ціни чи покращення якості продукції, а також продаж непотрібного обладнання чи матеріалів. Неефективне управління заборгованістю або затримки з оплатою послуг постачальників також можуть стати причиною фінансових труднощів. Правильне управління заборгованістю дозволяє підтримувати фінансову стабільність компанії.

Аналіз ліквідності і платоспроможності також є важливим для попередження ризику банкрутства і виявлення причин цього ризику. Відмова від кредитів і позик, а також підвищення прибутковості допомагає покращити платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Загалом, ефективне використання активів, швидкість обороту поточних активів та контроль за платіжними зобов'язаннями мають значний вплив на фінансовий стан компанії та її подальшу діяльність. Тому регулярний аналіз ліквідності та платоспроможності є необхідним для підтримки фінансової стабільності організації.

1.3. Фактори, що впливають на ліквідність та платоспроможність

Сучасні тенденції у світовій економіці підкреслюють важливість управління платоспроможністю та ліквідністю підприємств. Наразі значна частина компаній за офіційними фінансовими показниками є неплатоспроможною. Платоспроможність підприємства має велике значення як для самого бізнесу, так і для його партнерів та держави загалом.

Платоспроможне підприємство — надійний партнер, з яким вигідно співпрацювати, оскільки воно забезпечує своєчасне виконання зобов'язань і уникнення заборгованості перед контрагентами. Це, своєю чергою, дозволяє іншим організаціям виконувати свої зобов'язання вчасно.

Серед основних чинників, які впливають на ліквідність підприємства, можна виділити такі:

- прибутковість діяльності, що визначає обсяги власного капіталу;
- обсяги інвестицій у необоротні активи;
- фінансову політику компанії, яка регулює короткострокові зобов'язання;
- ефективність управління оборотними активами.

Фактори, що формують платоспроможність компанії, включають:

- наявність активів, зокрема грошових коштів і майна, достатніх для погашення зобов'язань;
- здатність швидко конвертувати активи у гроші для виконання фінансових зобов'язань.

Компанія з достатнім рівнем платоспроможності має перевагу у залученні інвестицій, отриманні кредитів, виборі постачальників і працівників, а також отримує підтримку держави. Це підвищує її незалежність від ринкових коливань і знижує ризик банкрутства, що є важливим в умовах сьогоденної економічної нестабільності.

Аналіз платоспроможності компаній стає основою для розв'язання ключових завдань з подолання кризових явищ і забезпечення стабільного розвитку у майбутньому. Важливим етапом антикризового управління є визначення та аналіз факторів, що впливають на платоспроможність бізнесу. У сучасній літературі ці фактори поділяють на дві основні групи: внутрішні та зовнішні.

Внутрішні фактори відіграють першочергову роль у порівнянні з зовнішніми, оскільки це фактори прямого впливу, коригування і управління. Серед них можна виділити: структура виробленої продукції, розмір статутного

капіталу, структура виробничих витрат, якість фінансових ресурсів, майновий комплекс, наявність запасів і резервів [12].

Зовнішні фактори — це фактори зовнішнього середовища організації, які формуються без її участі або вплив компанії є незначним. Сюди можна віднести: доходи населення, кредитну та податкову політику держави, рівень регульованості економіки, зовнішню політику [21].

Внутрішні фактори — це ті, що формуються в межах організації та безпосередньо залежать від її внутрішньої політики, управлінських рішень і здатності ефективно управляти ресурсами. Вони охоплюють:

- *структуру капіталу*: оптимальна комбінація власних і залучених коштів забезпечує стабільність фінансової стійкості підприємства. Високий рівень заборгованості може призвести до надмірного фінансового ризику, тоді як надмірна залежність від власних коштів обмежує можливості для розширення.

- *фінансову політику підприємства*: це система заходів, що забезпечують ефективне управління фінансами, планування, аналіз та контроль фінансових потоків. Вона впливає на здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання.

- *управлінську компетентність*: рівень кваліфікації керівників і їхня здатність адаптуватися до змін в економічному середовищі є важливим внутрішнім фактором, що визначає фінансову стійкість підприємства.

- *ефективність внутрішніх процесів*: це включає в себе оптимізацію витрат, систематизацію фінансових та виробничих процесів, що допомагає знижувати витрати та підвищувати прибутковість.

Зовнішні фактори формуються поза межами підприємства і значною мірою залежать від загальної економічної ситуації в країні та світі. До них відносяться:

- *економічна ситуація в країні та світі*: стан національної економіки (темпи інфляції, зміни в процентних ставках, економічні кризи) впливає на вартість позик і загальні умови ведення бізнесу.

- *законодавчі та регуляторні зміни*: зміни в податковому законодавстві, правилах ведення бізнесу, митних та експортних обмеженнях можуть суттєво вплинути на фінансову стійкість.

- *конкурентне середовище*: високий рівень конкуренції може знижувати рентабельність підприємства, змушуючи його знижувати ціни або витратити більше на маркетинг.

- *стан фінансових ринків*: коливання валютних курсів, зміни в кредитних рейтингах і наявність або відсутність кредитних ресурсів можуть істотно змінювати умови фінансування та рівень ризику.

Основні фактори — це ті, що мають безпосередній вплив на фінансову стійкість підприємства і є визначальними для його стабільності:

- загальний рівень доходів підприємства, який визначає можливості для покриття витрат, обслуговування боргу та розширення бізнесу.

- витрати на виробництво та управління: постійний контроль за витратами та їх оптимізація є основними завданнями для забезпечення прибутковості. Високі виробничі витрати без відповідного доходу можуть привести до фінансових труднощів.

- прибутковість підприємства: безпосередньо впливає на можливість підприємства виконувати свої зобов'язання, сплачувати дивіденди та реінвестувати кошти в розвиток.

Вторинні фактори мають менш значний, але все ж важливий вплив. Вони можуть мати відстрочений ефект або виявлятися на певних етапах розвитку підприємства:

- інновації та впровадження нових технологій: хоча вони можуть не давати негайних результатів, на довгострокову перспективу вони можуть істотно поліпшити фінансові результати підприємства.

- репутація компанії: безпосередньо не впливає на фінансову стійкість, але погіршення іміджу може знизити довіру клієнтів і інвесторів, що у свою чергу відіб'ється на фінансових результатах.

Прості фактори — це фактори, які легко вимірюються та оцінюються, а їхній вплив є прямим і не має складної взаємозв'язки з іншими елементами:

- рівень кредитної заборгованості: відображає стан підприємства в частині виконання своїх боргових зобов'язань і можливість залучати нові кредити.

- платіжна дисципліна: своєчасне виконання фінансових зобов'язань є простим, але важливим фактором, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість.

Складні фактори — це фактори, які не можна оцінити в межах одного вимірювання, і вони взаємодіють з іншими елементами, маючи складніший вплив:

- зміни в ринковій ситуації: підвищення попиту на продукцію або послугу може не тільки збільшити доходи, але й викликати необхідність інвестицій у виробничі потужності та інші зміни в організації.

- взаємодія з постачальниками та клієнтами: створення довгострокових контрактів або залежність від одного великого клієнта чи постачальника може вплинути на фінансову стійкість, створюючи ризики залежності від зовнішніх умов.

Постійні фактори — це ті, що мають довгостроковий та стабільний вплив на фінансову стійкість підприємства. Вони є передбачуваними і важко змінюються без значних зусиль. До таких факторів відносяться:

- структура власного капіталу: він визначає фінансову стабільність підприємства на довгий час, оскільки змінити цей показник можна тільки через значні зміни в стратегії підприємства.

- довгострокові інвестиції та активи: інвестиції в основні засоби, нерухомість та інші довгострокові активи є стабільними факторами, які підтримують фінансову стійкість на тривалій основі.

Тимчасові фактори — це фактори, що мають короткостроковий характер і можуть значно змінювати фінансову ситуацію підприємства в межах одного року або навіть одного кварталу:

- сезонні коливання попиту на продукцію або послугу: у багатьох галузях фінансова стійкість залежить від сезонності, що може призвести до тимчасових коливань доходів і витрат.

- зміни в економічному середовищі (кризи, катастрофи): короткострокові економічні потрясіння можуть серйозно порушити фінансову стійкість, але в довгостроковій перспективі підприємство може відновити стабільність.

Фінансова стійкість підприємства залежить від багатьох факторів, і правильне управління ними є запорукою успіху. Внутрішні фактори, такі як ефективність фінансової політики, структура капіталу і управлінська компетентність, безпосередньо впливають на стабільність бізнесу. Зовнішні фактори, такі як економічна ситуація та законодавчі зміни, визначають умови, в яких підприємство повинно працювати. Оцінка і контроль цих факторів дозволяють своєчасно вжити заходів для забезпечення фінансової стійкості підприємства, що є необхідною умовою для його стабільного розвитку та зростання.

Висновок до розділу 1

Проведений аналіз економічної сутності ліквідності та платоспроможності дозволив визначити їх критичну роль у забезпеченні фінансової стійкості та надійності підприємства. Ліквідність відображає здатність компанії своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання, що дозволяє уникнути фінансових труднощів у поточній діяльності. Платоспроможність же є показником фінансового стану підприємства в довгостроковій перспективі та свідчить про можливість виконання боргових зобов'язань перед кредиторами й інвесторами. Таким чином, обидва показники є взаємопов'язаними і формують загальну картину фінансового здоров'я підприємства.

Методи оцінки ліквідності та платоспроможності, розглянуті в цьому розділі, включають кілька ключових підходів, які дозволяють отримати об'єктивні результати щодо фінансового стану підприємства. Зокрема, розрахунок коефіцієнтів ліквідності (поточна, швидка, абсолютна ліквідність) та показників платоспроможності (коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності тощо) надає комплексний аналіз можливостей підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Порівняння отриманих значень із нормативними показниками дозволяє виявити слабкі місця в управлінні ресурсами підприємства та визначити потреби в корегуванні фінансової стратегії.

Також у розділі розглянуто фактори, що впливають на ліквідність і платоспроможність, які можуть мати як внутрішнє, так і зовнішнє походження. Внутрішні фактори включають структуру активів і пасивів, ефективність управління запасами, дебіторською заборгованістю, а також обсяги та структуру залученого капіталу. Зовнішні фактори, такі як економічна кон'юнктура, рівень інфляції, державне регулювання, також можуть істотно впливати на фінансові показники підприємства. Вивчення цих факторів дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення в управлінні ліквідністю та платоспроможністю.

Загалом, результати цього розділу створюють надійну основу для подальших досліджень і аналізу фінансового стану підприємства, а також для

розробки заходів з підвищення ефективності управління його ресурсами. Розуміння економічної сутності, методів оцінки та факторів впливу на ліквідність і платоспроможність сприятиме ефективнішому управлінню фінансами, що є необхідним для забезпечення довгострокової стабільності та конкурентоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ «АВАНГАРД» ПрАТ «АГРОХОЛДИНГ АВАНГАРД»

2.1. Основні аспекти діяльності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард»

Філія «Авангард» є відокремленим підрозділом ПрАТ «Авангард Агрохолдинг», одного з провідних підприємств у сфері птахівництва в Україні. Основною галуззю діяльності «Авангарду» є сільське господарство, що охоплює як розведення свійської птиці, так і виробництво та продаж різноманітної сільськогосподарської продукції. Завдяки широкому спектру діяльності, підприємство має змогу контролювати всі етапи виробництва – від вирощування зерна для кормів до реалізації готової продукції на ринку.

Організаційна структура філії «Авангард» включає декілька основних підрозділів, кожен з яких відповідає за певні напрямки діяльності. Завдяки чіткій структурі управління компанія ефективно координує процеси виробництва, продажу та логістики. Основними підрозділами є:

1. Підрозділ птахівництва – відповідає за основний вид діяльності підприємства, тобто за розведення свійської птиці. Цей підрозділ забезпечує контроль за умовами утримання птиці, організацією годування, догляду та профілактичними заходами для підтримання здоров'я птиці. Основним завданням підрозділу є забезпечення максимальної продуктивності та якості продукції.

2. Підрозділ вирощування зернових і олійних культур – займається вирощуванням культур, що використовуються як корм для свійської птиці, а також для подальшого продажу. Це дозволяє філії не лише самостійно забезпечувати свої виробничі потреби в кормі, але й реалізовувати надлишок зернових на ринку, що сприяє стабілізації фінансових показників компанії.

3. Підрозділ з розведення інших тварин – займається вирощуванням додаткових видів тварин. Це дозволяє філії диверсифікувати виробництво,

розширити асортимент продукції та знизити ризики залежності від одного виду діяльності.

4. Виробничий підрозділ – включає цехи, які займаються переробкою продукції, зокрема виробництвом м'яса птиці, готових кормів для тварин, що утримуються на фермах, а також упаковкою та підготовкою продукції для подальшого продажу. Завданням цього підрозділу є забезпечення високої якості кінцевої продукції та дотримання санітарно-гігієнічних норм на всіх етапах виробництва.

5. Логістичний підрозділ – займається організацією транспортних та складських процесів. Важливим елементом діяльності є вантажний автомобільний транспорт та складське господарство. Цей підрозділ забезпечує своєчасну доставку сировини до підприємства, а також готової продукції до споживачів.

6. Підрозділ оптової та роздрібною торгівлі – відповідає за реалізацію продукції підприємства, включаючи зерно, м'ясо, м'ясні продукти, молочні продукти, яйця, харчові олії та жири. Продукція реалізується як оптом, так і через роздрібні мережі в неспеціалізованих магазинах, що охоплюють широкий асортимент товарів. Завдяки цьому підрозділу компанія активно присутня на українському ринку, досягаючи широкого кола споживачів [27].

Філія «Авангард» виконує повний цикл виробництва, який охоплює основні і допоміжні напрямки діяльності. Окрім розведення свійської птиці, що є основною спеціалізацією, філія активно займається вирощуванням зернових, бобових та олійних культур, що дозволяє самостійно забезпечувати виробничі потреби в кормах та знижувати собівартість готової продукції [28].

Детальніше основні характеристики підприємства розглянуто у Додатку В.

Основний вид діяльності філії – розведення свійської птиці – здійснюється з використанням сучасних технологій та методів, які дозволяють оптимізувати витрати на корм, підтримувати необхідний рівень продуктивності та забезпечувати високі стандарти якості. Це не лише гарантує високу якість продукції, а й сприяє сталому розвитку підприємства на конкурентному ринку.

Окрім птахівництва, компанія також займається вирощуванням зернових і бобових культур, таких як пшениця, ячмінь, кукурудза, а також насінням олійних культур. Це дозволяє підприємству мати незалежність від зовнішніх постачальників кормів, знижувати виробничі витрати та оптимізувати ресурси. Надлишок зернових культур реалізується на ринку, що забезпечує додатковий дохід.

Ще одним напрямком діяльності філії є виробництво м'яса птиці. Цей процес включає забій, обробку та пакування м'яса, що дозволяє філії забезпечувати широкий асортимент м'ясної продукції для різних категорій споживачів. Для підвищення прибутковості компанія також займається виробництвом готових кормів для тварин, що дозволяє ефективніше використовувати власні ресурси та збільшувати асортимент товарів.

Оптова та роздрібна торгівля – важлива складова діяльності «Авангарду». Продукція підприємства реалізується через оптові та роздрібні канали, що забезпечує широку доступність товарів на ринку. Оптова торгівля охоплює зерно, м'ясо, м'ясні продукти, молочні продукти, яйця, олії, корми та інші продукти, що дозволяє компанії отримувати стабільні прибутки та забезпечувати споживачів якісною продукцією.

Логістична діяльність, яка включає вантажний автомобільний транспорт і складське господарство, дозволяє підприємству ефективно контролювати переміщення продукції на різних етапах: від доставки сировини до транспортування готової продукції до споживачів. Цей підрозділ відповідає за організацію надійної та швидкої доставки, що забезпечує свіжість продукції та високу якість обслуговування клієнтів.

Завдяки широкому спектру діяльності філія «Авангард» забезпечує не лише виробничі процеси, а й ефективно функціонує на ринку, посідаючи одне з провідних місць у галузі птахівництва України.

Розглянемо детальніше структуру активів та пасивів підприємства (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Аналітичний баланс філії «Авангард»

Розділи балансу	за 2022 р.		за 2023 р.		Відхилення		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питом а вага, %	абсолютн е, тис. грн	відносне, %	пунктів структур и
Актив балансу							
1. Необоротні активи	626562,00	5,95	831549,00	7,93	204987,00	32,72	1,98
2. Оборотні активи	9904470,00	94,05	9659126,00	92,07	-245344,00	-2,48	-1,98
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом	10531032,00	100,00	10490675,00	100,00	-40357,00	-0,38	0,00
Пасив балансу							
1. Власний капітал	-526562,00	-5,00	-526562,00	-5,02	0,00	0,00	-0,02
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	16,00	0,00	16,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	11057578,00	105,00	11017221,00	105,02	-40357,00	-0,36	0,02
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом	10531032,00	100,00	10490675,00	100,00	-40357,00	-0,38	0,00

За результатами аналізу балансу філії «Авангард» за 2022 та 2023 роки можна зробити висновки щодо змін у структурі активів та пасивів підприємства.

Необоротні активи зросли на 204987 тис. грн (32,72%), а їхня частка в загальній структурі активів збільшилася на 1,98 пунктів, що свідчить про зростання інвестицій у довгострокові ресурси. Це може свідчити про оновлення або модернізацію основних засобів. Натомість оборотні активи зменшилися на 245344 тис. грн (-2,48%), а їхня частка в загальній структурі скоротилася на 1,98 пунктів, що свідчить про зниження поточних ресурсів підприємства. Загальна сума активів у 2023 році порівняно з попереднім роком зменшилася на 40357 тис. грн (-0,38%), що відображає незначне скорочення ресурсної бази філії.

У структурі пасивів підприємства змін не відбулося у власному капіталі та довгострокових зобов'язаннях, що свідчить про стабільність фінансування власними коштами і відсутність нових довгострокових зобов'язань. Поточні зобов'язання зменшилися на 40357 тис. грн (-0,36%), що відповідає загальному зменшенню активів. Питома вага власного капіталу залишилася на рівні близько -5%, а поточних зобов'язань – близько 105%, що демонструє високий рівень залучення позикових коштів у фінансуванні.

Баланс філії «Авангард» демонструє незначні зміни як у структурі активів, так і пасивів. Спостерігається тенденція до збільшення довгострокових активів на фоні скорочення оборотних активів, що може свідчити про зміщення фокусу на стратегічні інвестиції. Водночас структура пасивів залишається стабільною, з переважанням поточних зобов'язань, що свідчить про високу залежність від короткострокового фінансування.

2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард»

Ліквідність і платоспроможність є ключовими характеристиками фінансового стану будь-якого підприємства. Вони показують його здатність не лише ефективно функціонувати, але й відповідати за своїми зобов'язаннями, забезпечуючи фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. І хоча ці

поняття часто розглядаються разом, між ними є важливі відмінності, які впливають на стратегічне управління фінансами підприємства.

Ліквідність підприємства відображає його здатність швидко перетворювати активи в грошові кошти для своєчасного виконання короткострокових зобов'язань. Це свідчить про те, наскільки збалансовано підприємство володіє коштами та активами, які можна швидко реалізувати. Рівень ліквідності показує, чи вистачить у підприємства коштів на покриття боргів у випадку фінансових труднощів. Наприклад, високий рівень ліквідності може забезпечити підприємству можливість спокійно функціонувати навіть за умов, коли доведеться вдаватися до швидких фінансових маневрів.

Однак занадто високий рівень ліквідності також може свідчити про надмірну консервативність у розподілі активів, коли кошти не вкладаються в розвиток, а накопичуються на рахунках. Оптимальний рівень ліквідності дозволяє підприємству мати фінансову гнучкість, не відволікаючи надмірні ресурси від інвестицій та інших напрямків розвитку.

Платоспроможність підприємства відображає його загальну здатність своєчасно та повністю виконувати всі свої фінансові зобов'язання, включаючи довгострокові. Це важливий показник, оскільки він вказує на фінансову надійність та кредитоспроможність підприємства. Якщо ліквідність показує, чи може підприємство сплатити короткострокові зобов'язання, то платоспроможність визначає його стійкість у цілому. Висока платоспроможність свідчить про те, що підприємство має достатньо ресурсів, щоб зберігати стабільність навіть за несприятливих ринкових умов.

Важливо розуміти, що ліквідність і платоспроможність взаємопов'язані. Недостатня ліквідність може негативно вплинути на платоспроможність, оскільки підприємство, не маючи можливості швидко мобілізувати кошти, може зіткнутися з дефіцитом ресурсів для виконання своїх зобов'язань. Навпаки, якщо компанія має проблеми з платоспроможністю, це свідчить про глибші структурні проблеми в управлінні фінансами, що в перспективі може призвести до фінансової нестабільності або навіть банкрутства.

Щоб підтримувати здоровий рівень ліквідності та платоспроможності, підприємству потрібно ретельно планувати свої фінансові потоки, аналізувати співвідношення активів і зобов'язань та адаптуватися до змін на ринку. Показники ліквідності, як-от коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності, допомагають відстежувати, наскільки ефективно підприємство може покрити короткострокові зобов'язання. З іншого боку, коефіцієнт фінансової незалежності та інтегральний показник платоспроможності дають уявлення про загальну стабільність і надійність підприємства для довгострокових партнерів та інвесторів.

Отже, ліквідність і платоспроможність є важливими критеріями фінансової здоров'я підприємства. Вони вказують на те, чи зможе компанія продовжувати свою діяльність навіть у складних умовах, своєчасно виконуючи свої зобов'язання і забезпечуючи стабільний розвиток. Саме ці показники є ключовими для залучення інвесторів, отримання кредитів і формування довіри серед ділових партнерів.

Проаналізуємо ліквідність та платоспроможність філії «Авангард».

Перший крок у аналізі ліквідності та платоспроможності підприємства – це оцінка ліквідності балансу. Цей етап дозволяє зрозуміти, наскільки швидко підприємство може перетворити свої активи на грошові кошти для своєчасного виконання короткострокових зобов'язань.

Оцінка ліквідності балансу включає класифікацію активів і зобов'язань за строками їх перетворення на грошові кошти та погашення. При цьому активи поділяють на чотири групи за ступенем ліквідності:

1. Високоліквідні активи – це грошові кошти та їхні еквіваленти, які можна використовувати для розрахунків без будь-яких затримок.
2. Швидколіквідні активи – активи, що можуть бути реалізовані у короткий строк, наприклад, дебіторська заборгованість.
3. Повільноліквідні активи – це матеріальні оборотні активи, як-от запаси, які потребують певного часу на реалізацію.

4. Важколіквідні активи – активи, перетворення яких на грошові кошти займає тривалий час або є обмеженим. Сюди відносяться необоротні активи: будівлі, обладнання та інше.

Зобов'язання також поділяють на групи за строками їх погашення. Це зобов'язання зі строком погашення менше року, які підприємству потрібно сплатити найближчим часом, та довгострокові зобов'язання, які підлягають погашенню протягом більше року.

Оцінка ліквідності балансу полягає у порівнянні активів і зобов'язань, починаючи з найбільш ліквідних груп активів і короткострокових зобов'язань. В ідеалі для забезпечення ліквідності і фінансової стабільності підприємства кожна група активів має перевищувати або дорівнювати відповідній групі зобов'язань. Наприклад, обсяг грошових коштів та їх еквівалентів повинен перекривати короткострокові зобов'язання.

Якщо результат аналізу свідчить, що найліквідніші активи не здатні покрити короткострокові зобов'язання, це може означати ризики для фінансової стійкості підприємства. Водночас, збалансованість між активами і зобов'язаннями по кожній групі дозволяє компанії уникати фінансових труднощів і підтримувати стабільність у своїй діяльності.

Таким чином, оцінка ліквідності балансу є базовим етапом, який закладає фундамент для подальшого глибшого аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства, і дозволяє зробити перші висновки щодо його фінансової стабільності та можливостей виконувати зобов'язання в найближчій перспективі.

Оцінку ліквідності балансу філії «Авангард» наведено у табл.2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності балансу філії «Авангард»

№ з/п	Групи активів	за 2022 р.		за 2023 р.		Група пасивів	за 2022 р.		за 2023 р.		Платіжний надлишок/недостача, тис. грн.		Співвідношення, що характеризують баланс як абсолютно ліквідний		Співвідношення груп активів і пасивів з урахуванням платіжних надлишків по попередніх групах	
		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	за 2022 р.	за 2023 р.	за 2022 р.	за 2023 р.	за 2022 р.	за 2023 р.
1	А1 - високоліквідні	17233	0,16	17325	0,17	П1 - найбільш термінові	10180 18	9,70	97900 6	9,37	- 10007 85	- 96168 1	не виконується	не виконується	не виконується	не виконується
2	А2 - швидколіквідні	85158 14	80,8 6	85157 29	81,1 7	П2 - короткострокові	99995 60	95,3 2	99982 15	95,6 7	- 14837 46	- 14824 86	не виконується	не виконується	не виконується	не виконується
3	А3 - повільноліквідні	13714 23	13,0 2	11260 72	10,7 3	П3 - довгострокові	16	0,00	16	0,00	13714 07	11260 56	виконується	виконується	виконується	виконується
4	А4 - важколіквідні	62656 2	5,95	83154 9	7,93	П4 - постійні	- 52656 2	- -5,02	- 52656 2	- -5,04	11531 24	13581 11	не виконується	не виконується	не виконується	не виконується
	Баланс	10531032	100,00	10490675	100,00	х	10491032	100,00	10490675	100,00	40000	40000	х	х	х	х

За результатами аналізу ліквідності балансу філії «Авангард» за 2022 та 2023 роки можна зробити кілька висновків щодо платіжного надлишку чи нестачі по різних групах активів та пасивів, а також загальної ліквідності балансу.

1. Високоліквідні активи (A1): для цієї групи активів спостерігається значна нестача для покриття найбільш термінових зобов'язань (П1) як у 2022 році (-1 000 785 тис. грн), так і у 2023 році (-961 681 тис. грн). Співвідношення груп активів і пасивів не відповідає абсолютній ліквідності, що свідчить про брак грошових коштів та інших високоліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань.

2. Швидколіквідні активи (A2): незважаючи на те, що ця група складає значну частину активів (понад 80%), вона також не покриває короткострокові зобов'язання (П2), залишаючи нестачу в розмірі -1 483 746 тис. грн у 2022 році та -1 482 486 тис. грн у 2023 році. Таким чином, філія стикається з нестачею ліквідних ресурсів для забезпечення своєї фінансової стабільності в короткостроковій перспективі.

3. Повільноліквідні активи (A3): ця група активів перевищує довгострокові зобов'язання (П3) у 2022 і 2023 роках, забезпечуючи надлишок на рівні 1 371 407 тис. грн у 2022 році та 1 126 056 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про здатність філії покривати довгострокові зобов'язання за рахунок повільноліквідних активів, що є позитивною тенденцією.

4. Важколіквідні активи (A4): для цієї групи активів також спостерігається значний надлишок у порівнянні з постійними зобов'язаннями (П4), однак, як у 2022 році (1 153 124 тис. грн), так і у 2023 році (1 358 111 тис. грн), виконання абсолютної ліквідності не досягається. Це свідчить про значну частку необоротних активів, які можуть бути недостатньо мобільними для покриття поточних зобов'язань.

Загальний баланс свідчить про невідповідність вимогам абсолютної ліквідності для більшості груп активів і пасивів, крім повільноліквідних активів. Отже, для філії «Авангард» важливо переглянути структуру активів і пасивів для

підвищення ліквідності, особливо зосередившись на підвищенні рівня високоліквідних активів для зменшення дефіциту коштів на покриття термінових зобов'язань.

Динаміка активів та пасивів за ступенем ліквідності зображено на рис. 2.

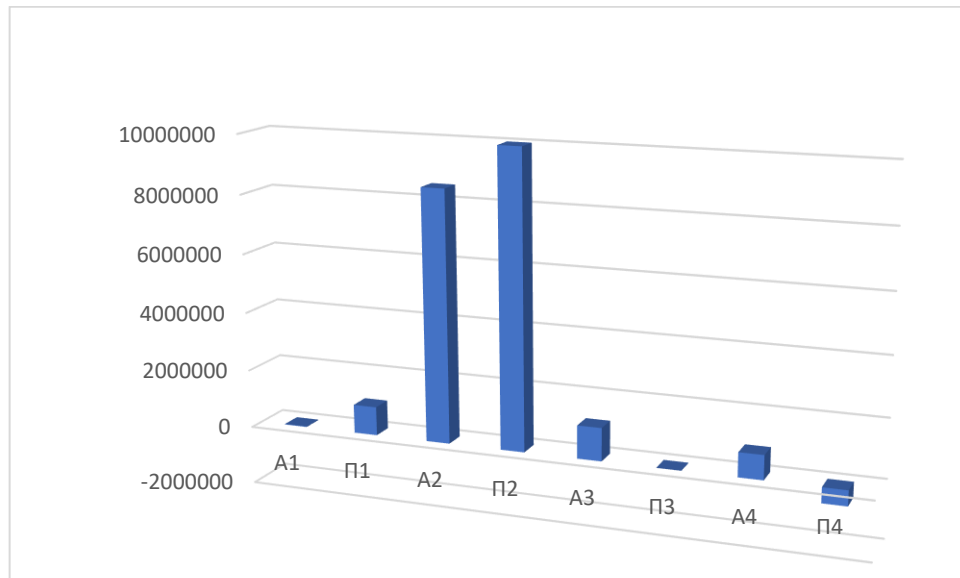

Рис.2.1. Динаміка активів та пасивів філії «Авангард» за рівнем ліквідності

Для комплексної оцінки ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» здійснимо розрахунок показників табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності філії «Авангард»

Показники	Формула	Нормативн е значення тенденції	Значення на за 2022 р.	Значення на за 2023 р.	Абсолютн е відхилення
1	2	3	4	5	6
Робочий капітал	ОбА-ПЗ	>0	-1153108	-1358095	-204987
Коефіцієнт покриття	ОбА/ПЗ	>2	0,90	0,88	-0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$(A1+A2)/(П1+П2)$	>1	0,77	0,78	0,00
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1/(П1+П2)$	>0,2	0,00	0,00	0,00
Частка оборотних засобів у активах	ОбА/ВБ	x	0,94	0,92	-0,02
Загальний показник платоспроможності	$(A1+A2+A3)/(П1+П2+П3)$	>1	0,90	0,88	-0,02

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6
Інтегральний показник платоспроможності	$K_{ал}/0,2 + K_{шл}/1 + K_{п}/2$	>3,0	1,23	1,22	-0,01
Загальний показник ліквідності	$(A_1 * ПВ_{а1} + A_2 * ПВ_{а2} + A_3 * ПВ_{а3}) / (П_1 * ПВ_{п1} + П_2 * ПВ_{п2} + П_3 * ПВ_{п3})$	>1	0,73	0,73	-0,01

Проаналізувавши показник, який характеризує, як швидко підприємство може перетворювати майно на грошові кошти, встановлено, що даний показник свідчить, що підприємство доволі швидко може перетворити майно на грошові кошти, що означає, що філія "Авангард" правильно організувала структуру майна і джерел формування майна, що дозволяє мати позитивну тенденцію по цьому показнику.

За результатами аналізу певних показників, які характеризують, наскільки швидко підприємство може перетворити майно на грошові кошти, встановлено, що коефіцієнт, який показує, скільки майна зі строком використання менше року припадає на 1 грн зобов'язань зі строком погашення менше року, у 2023 році порівняно з 2022 роком становив 170% і зріс на 9%, що є позитивною тенденцією. Проте у підприємства не вистачає 30% майна зі строком використання менше року для того, щоб відновити виробничий процес після погашення зобов'язань зі строком погашення менше року. Також у підприємства можуть виникнути проблеми з залученням інвесторів через недостатність майна зі строком використання менше року для погашення зобов'язань. Однак 30% не є значним відхиленням, і підприємство зможе працювати, хоча будуть певні складнощі у виробничому процесі, що призведе до зниження обсягів виробництва. Пропозиції: необхідно зменшити суму зобов'язань зі строком погашення менше року.

Коефіцієнт, який характеризує, скільки зобов'язань зі строком погашення менше року може бути покрито за рахунок грошових коштів, показує, що у 2022 році може бути погашено 1,4% зобов'язань, а у 2023 році — тільки 1%

зобов'язань. Даний показник не відповідає нормативу як у 2022 році, так і у 2023, тому у підприємства можуть бути проблеми із залученням постачальників через нестачу грошей для погашення заборгованості перед ними. Необхідно більш детально оцінити рух грошових коштів, щоб зрозуміти, чи доцільно підприємство розпоряджається вільними грошовими коштами. Інтегральний показник платоспроможності у 2022 році становив 2,72, а у 2023 році — 2,23, тобто він зменшився на 0,49 і не відповідає нормативу. Основними причинами цього є недостатність вільних грошових коштів і перевищення зобов'язань зі строком погашення менше року над майном зі строком використання менше року після того, як частина зобов'язань буде погашена. Робочий капітал, який показує суму майна зі строком використання менше року, яка залишиться після погашення зобов'язань зі строком погашення менше року, зростає і становить у 2023 році 389240 тис. грн, що на 11825 тис. грн більше, ніж у 2022 році, що є позитивною тенденцією. Це свідчить, що підприємство має власні ресурси, за рахунок яких профінансовано майно зі строком використання менше року. Робочого капіталу буде достатньо тоді, коли показник, що відображає співвідношення майна зі строком використання менше року до 1 грн зобов'язань зі строком погашення менше року, досягне 2 і більше. Наразі сума робочого капіталу є недостатньою, але спостерігається позитивна тенденція до зростання, що свідчить про розвиток підприємства та роботу над ліквідацією проблем.

Показник, який характеризує, чи вистачає підприємству коштів для погашення всіх зобов'язань зі строком погашення менше року, у 2022 році становив 1,23, а у 2023 — 1,31, тобто він зріс на 0,07, що є позитивною тенденцією і свідчить, що у підприємства достатньо майна зі строком використання менше року для погашення зобов'язань зі строком погашення менше року. Отже, підприємство може залучати кредитні ресурси від банків, оскільки показник перевищує на 31% норматив і дає змогу брати кредити без ризиків. Частка майна зі строком використання менше року у загальному майні підприємства становила у 2022 році 52%, а у 2023 — 49%, тобто спостерігається

зменшення на 3%. Це нормальна ситуація для галузі, але значну частку майна зі строком використання менше року займає заборгованість покупців. Потрібно зменшити цю заборгованість, бо вона відтягує грошові кошти від виробничої діяльності, зменшує обігові кошти і негативно впливає на ефективність діяльності підприємства.

Показник, який характеризує здатність підприємства погасити абсолютно всі зобов'язання, у 2022 році складав 1,56, а у 2023 — 1,58, він зріс на 0,02, що свідчить про платоспроможність підприємства у довгостроковій перспективі. Загальний показник ліквідності у 2022 році становив 2,70, а у 2023 — 3,52, що перевищує норматив і свідчить про стабільність підприємства у майбутньому. Для інвесторів цей показник буде привабливим, і завдяки його високим значенням філія "Авангард" може розраховувати на інвестиції.

Висновок до розділу 2

Аналіз основних аспектів діяльності філії «Авангард» показав, що підприємство має широкий спектр операцій у сфері сільського господарства, зокрема розведення свійської птиці та виробництво сільськогосподарської продукції. Завдяки вертикальній інтеграції та контролю за виробничими процесами від вирощування кормів до реалізації продукції, підприємство забезпечує ефективність діяльності та якість товарів. Організаційна структура філії, яка передбачає функціонування окремих підрозділів, що відповідають за різні напрямки діяльності, сприяє ефективному управлінню та контролю над операційними процесами.

Аналіз балансу філії «Авангард» за 2022 і 2023 роки виявив кілька суттєвих змін у структурі активів та пасивів підприємства. Зокрема, зростання необоротних активів на 204987 тис. грн свідчить про інвестиції у довгострокові ресурси, що, ймовірно, спрямовані на модернізацію основних засобів. Водночас скорочення оборотних активів на 245344 тис. грн відображає зниження обсягів поточних ресурсів, що може бути наслідком перерозподілу капіталу на користь стратегічних інвестицій. Загальне зменшення активів на 0,38% свідчить про незначне скорочення ресурсної бази філії, що, однак, не мало значного впливу на її фінансову стабільність.

Структура пасивів філії залишалася відносно стабільною, з відсутністю змін у власному капіталі та довгострокових зобов'язаннях. Це є свідченням стабільності фінансування власними коштами та відсутності нових довгострокових боргових зобов'язань. Водночас скорочення поточних зобов'язань на 40357 тис. грн (-0,36%) відображає тенденцію до зменшення короткострокових фінансових зобов'язань, що може позитивно позначитися на ліквідності філії.

Результати аналізу ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» за 2022 і 2023 роки показали, що підприємство має певні проблеми з абсолютною ліквідністю, що виражається у нестачі високоліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань. Для високоліквідних активів (A1)

спостерігається дефіцит як у 2022 році (-1 000 785 тис. грн), так і у 2023 році (-961 681 тис. грн). Це свідчить про брак грошових коштів, що може створювати ризики для своєчасного виконання зобов'язань перед постачальниками та іншими контрагентами.

Швидколіквідні активи (А2) також не покривають короткострокові зобов'язання (П2), що відображає нестачу ліквідних ресурсів для підтримки фінансової стабільності підприємства у короткостроковій перспективі. Водночас повільноліквідні активи (А3) перевищують довгострокові зобов'язання (П3), що є позитивною тенденцією і свідчить про здатність підприємства покривати свої довгострокові фінансові зобов'язання.

Дослідження показало також позитивні зміни у показниках робочого капіталу, який у 2023 році зріс на 11825 тис. грн, досягнувши 389240 тис. грн. Це свідчить про наявність власних ресурсів, за рахунок яких профінансовано майно зі строком використання менше року. Проте, незважаючи на зростання, робочий капітал залишається недостатнім для забезпечення повної фінансової стабільності у випадку непередбачуваних коливань. Важливою також є динаміка показника, що відображає співвідношення майна зі строком використання менше року до короткострокових зобов'язань, який у 2023 році становив 1,31, що на 0,07 більше порівняно з 2022 роком, що свідчить про поступове зміцнення фінансових позицій підприємства.

Таким чином, аналіз діяльності філії «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард» дозволяє зробити висновок, що підприємство зберігає стабільність і демонструє позитивні тенденції у своїй фінансовій діяльності, зокрема завдяки інвестиціям у необоротні активи та збільшенню робочого капіталу. Водночас недоліки у забезпеченні ліквідності потребують додаткової уваги та коригувальних дій, спрямованих на підвищення рівня високоліквідних активів і скорочення короткострокових зобов'язань. Для підвищення привабливості підприємства для інвесторів та зниження фінансових ризиків у майбутньому необхідно приділити увагу удосконаленню управління ліквідністю, зокрема оптимізації структури активів та пасивів.

Загалом, отримані результати свідчать про наявність позитивних передумов для подальшого розвитку філії «Авангард», але для забезпечення стабільності у довгостроковій перспективі необхідно продовжувати роботу над поліпшенням показників ліквідності та платоспроможності.

РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Політика управління ліквідністю та платоспроможністю організації

Управління ліквідністю та платоспроможністю є важливими аспектами фінансового менеджменту, що визначають здатність організації забезпечувати своєчасне виконання фінансових зобов'язань та підтримувати стійкий фінансовий стан. Грамотно побудована політика у цій сфері сприяє підвищенню фінансової стабільності, зниженню ризиків неплатоспроможності та оптимізації використання ресурсів.

Політика управління ліквідністю спрямована на підтримання достатнього рівня грошових коштів та інших ліквідних активів для виконання короткострокових фінансових зобов'язань. Це включає планування і контроль грошових потоків, оптимізацію структури активів та зобов'язань, а також використання фінансових інструментів для забезпечення гнучкості фінансової діяльності.

Політика управління платоспроможністю зосереджена на здатності організації виконувати як короткострокові, так і довгострокові зобов'язання. Основними її завданнями є забезпечення раціонального співвідношення власного та позикового капіталу, підтримання стійкого фінансового балансу та запобігання ситуаціям дефолту. Зокрема, до завдання політики управління ліквідністю та платоспроможністю належать:

1. Забезпечення платоспроможності (організація повинна підтримувати здатність виконувати всі фінансові зобов'язання у встановлені терміни).
2. Підтримка фінансової стабільності (необхідно уникати надмірної залежності від зовнішніх джерел фінансування).
3. Оптимізація структури капіталу (раціональне поєднання власного та позикового капіталу забезпечує гнучкість фінансової діяльності).

4. Управління ризиками (зменшення ризику неплатоспроможності через ефективний моніторинг грошових потоків і ліквідності активів).

Застосування методів управління ліквідністю та платоспроможністю є критично важливим для забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах сучасної економіки. Відповідне управління цими аспектами дозволяє не лише уникнути фінансових труднощів, але й забезпечує гнучкість у прийнятті стратегічних рішень.

Ефективні методи управління ліквідністю дозволяють підприємству підтримувати оптимальний рівень грошових коштів і ліквідних активів, що сприяє стабільному фінансовому обігу. Це особливо важливо в умовах нестабільного ринку, коли оперативний доступ до фінансових ресурсів може бути вирішальним фактором для збереження конкурентних позицій. Використання таких інструментів, як планування грошових потоків, управління дебіторською заборгованістю та оптимізація запасів, дає змогу ефективно контролювати рух фінансів і запобігати дефіциту оборотних коштів.

Платоспроможність, у свою чергу, є запорукою довгострокового розвитку підприємства. Високий рівень платоспроможності свідчить про здатність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання перед кредиторами, інвесторами та іншими контрагентами, що сприяє формуванню довіри до підприємства. Це відкриває можливості для залучення додаткових інвестицій, зниження вартості запозичень та укладення вигідних контрактів.

Застосування методів управління ліквідністю та платоспроможністю дозволяє не лише уникнути ризиків банкрутства, але й оптимізувати використання фінансових ресурсів. Наприклад, балансування між коротко- та довгостроковими джерелами фінансування допомагає підприємству досягти фінансової стабільності, зберігаючи при цьому можливість маневру у разі змін на ринку. Раціональне управління оборотними активами, оптимізація витрат і підвищення ефективності використання капіталу створюють передумови для збільшення прибутку, що в свою чергу підсилює фінансову стабільність підприємства.

До методів управління ліквідністю та платоспроможністю можна віднести:

1. Планування грошових потоків, що включає створення прогнозів надходжень і витрат для забезпечення своєчасного покриття зобов'язань.
2. Контроль дебіторської заборгованості, що враховує рефінансування дебіторської заборгованості через факторинг або облік векселів.
3. Оптимізація обсягів запасів, що забезпечує уникнення надлишкових запасів, що можуть заморожувати оборотні кошти.
4. Залучення короткострокового фінансування, що полягає у використанні кредитних ліній або овердрафтів для покриття тимчасових потреб у грошових коштах.

Пошук шляхів підвищення платоспроможності є важливим завданням для будь-якої організації, оскільки саме цей показник визначає здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Високий рівень платоспроможності свідчить про фінансову стійкість компанії, підвищує її привабливість для інвесторів і партнерів, а також забезпечує стабільність господарської діяльності.

Недостатній рівень платоспроможності створює ризики затримок у розрахунках із постачальниками, банками та іншими контрагентами, що може призвести до втрати репутації, зростання вартості позик та навіть до банкрутства. Тому компанії необхідно постійно шукати ефективні способи поліпшення цього показника.

Підвищення платоспроможності можливе через комплексний підхід, який включає оптимізацію витрат, збільшення доходів, ефективне управління активами та зобов'язаннями. Зниження постійних витрат, таких як управлінські витрати або оренда, а також скорочення змінних витрат сприяє покращенню фінансових результатів і вивільненню ресурсів для виконання зобов'язань.

На рівень платоспроможності також позитивно впливають заходи з управління дебіторською заборгованістю. Прискорення її обороту через інструменти факторингу або активну роботу з боржниками дозволяє швидше отримувати грошові кошти, необхідні для виконання фінансових обов'язків.

Окрему увагу слід приділити оптимізації структури капіталу. Збалансоване співвідношення власного і позикового капіталу дозволяє зменшити фінансове навантаження на компанію та забезпечити довгострокову стабільність. У цьому контексті важливим є пошук дешевих джерел фінансування, таких як довгострокові кредити з низькими відсотковими ставками або залучення додаткових інвестицій.

Таким чином, основними шляхами підвищення платоспроможності є:

1. Збільшення доходів (прискорення обороту дебіторської заборгованості, розширення ринків збуту та підвищення ефективності використання активів).
2. Зниження витрат (оптимізація витрат через скорочення постійних і змінних витрат, раціоналізацію виробничих процесів).
3. Оптимізація структури зобов'язань (подовження термінів погашення кредитів та реструктуризація боргів з метою зниження фінансового навантаження).

Впровадження політики управління ліквідністю та платоспроможністю вимагає:

1. Створення системи моніторингу фінансових показників, що включає постійний контроль за коефіцієнтами ліквідності, оборотності активів і платоспроможності.
2. Впровадження автоматизованих систем управління фінансами, що дозволяє оперативно отримувати дані про фінансовий стан організації та приймати обґрунтовані рішення.
3. Розробки планів дій у разі кризи, що включає механізми швидкого реагування на загрози неплатоспроможності чи втрати ліквідності.

Отже, політика управління ліквідністю та платоспроможністю є ключовим елементом фінансової стратегії організації. Її ефективна реалізація сприяє стабільній роботі підприємства, виконанню фінансових зобов'язань та довгостроковому розвитку. Основна мета цієї політики – забезпечення

фінансової гнучкості, яка дозволяє підприємству адаптуватися до змін ринкових умов і зберігати конкурентоспроможність.

Для підвищення рівня ліквідності підприємства важливо спочатку провести детальну оцінку ефективності запропонованих заходів. Це передбачає порівняння витрат, пов'язаних з їх реалізацією, з очікуваними результатами у вигляді збільшення прибутків.

Фінансова стабілізація підприємства включає заходи зі зменшення поточних зобов'язань та збільшення грошових активів для їх покриття. Вона може передбачати скорочення витрат шляхом:

- зменшення постійних витрат (адміністративні витрати, оренда);
- зниження змінних витрат;
- оптимізації чисельності персоналу;
- продовження термінів погашення заборгованості перед кредиторами та банками.

Оцінка ефективності запропонованих заходів для підвищення рівня ліквідності підприємства є важливим етапом у процесі їх впровадження. Основним завданням такої оцінки є визначення доцільності заходів з погляду співвідношення витрат на їх реалізацію та очікуваних результатів.

Перший крок оцінки – аналіз витрат, які будуть необхідні для реалізації заходів. Це включає прямі фінансові витрати (на оплату послуг, закупівлю ресурсів або модернізацію обладнання) та непрямі витрати (наприклад, витрати часу або тимчасове скорочення обсягів виробництва).

Другий крок – прогнозування результатів, які повинні бути досягнуті після впровадження заходів, що може включати збільшення грошового потоку, підвищення рентабельності чи зниження рівня заборгованості. Важливо встановити кількісні критерії оцінки, такі як збільшення оборотного капіталу, скорочення термінів погашення боргів або покращення коефіцієнтів ліквідності.

Зокрема, заходи фінансової стабілізації, спрямовані на зменшення поточних зобов'язань та збільшення грошових активів, оцінюються через їх вплив на ключові фінансові показники, зокрема:

1. Зменшення постійних витрат (визначається економія, отримана від скорочення адміністративних витрат, орендної плати тощо, та її внесок у загальну ліквідність).

2. Зниження змінних витрат (порівнюються витрати до і після впровадження заходів, враховуючи вплив на виробничу ефективність).

3. Оптимізація чисельності персоналу (аналізуються заощадження на оплаті праці з урахуванням впливу на продуктивність).

4. Продовження термінів погашення заборгованості (розглядається, наскільки ці заходи знижують фінансове навантаження на підприємство у короткостроковій перспективі).

Кінцевий етап оцінки – порівняння очікуваних результатів із початковими цілями. Якщо заходи дозволяють досягти значного поліпшення ліквідності без критичних витрат, вони вважаються ефективними. Важливо також враховувати ризики, пов'язані з їх впровадженням, і передбачити шляхи їх мінімізації.

Проблеми, що призводять до втрати платоспроможності, включають:

- низький рівень кваліфікації менеджерів;
- застарілі методи управління;
- дефіцит оборотних коштів;
- високий рівень конкуренції.

Раціональне управління фінансами є основою забезпечення фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах господарювання. Оптимізація капіталу та ефективне використання оборотних активів дозволяють не лише підтримувати ліквідність і платоспроможність на належному рівні, але й створюють можливості для довгострокового розвитку організації.

Збалансована структура капіталу сприяє зниженню фінансових ризиків і витрат на залучення ресурсів, тоді як підвищення оборотності активів забезпечує збільшення прибутковості та покращення грошового обігу. Це дозволяє підприємству своєчасно виконувати свої зобов'язання, зберігати довіру з боку партнерів і інвесторів, а також адаптуватися до змін ринкових умов.

Таким чином, системний підхід до фінансового управління є важливим інструментом для підвищення ефективності діяльності підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності та стабільності на ринку.

3.2. Рекомендації щодо підвищення ліквідності та платоспроможності філії «Авангард»

Підбиваючи підсумки проведеного аналізу ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» можна зробити такі висновки (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Вплив показників на фінансові результати

Зміна досліджуваних показників	Наслідки змін
Збільшення рівня мобільності активів	Погіршення фінансового стану
Скорочення власних оборотних засобів	Зниження рівня фінансової стійкості
Зниження дебіторської заборгованості	Зростання залежності від залученого капіталу
Зростання кредиторської заборгованості	Скорочення виробничих можливостей
Зниження частки основних засобів	Негативний фінансовий результат
Скорочення власних джерел майна	Банкрутство
Зниження виручки	Зниження ділової активності
Зниження собівартості	Зниження ліквідності та платоспроможності
Наявність високої ймовірності банкрутства	Зниження оборотності активів, капіталу та зобов'язань
Зниження оборотності активів, капіталу та зобов'язань	Зниження рентабельності

Загалом, за результатами аналізу, можна сказати, що на 2023 рік філія «Авангард» виявилася платоспроможною організацією, однак існує низка проблемних моментів. Тому необхідно розробити і поступово впроваджувати ряд комплексних заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану компанії. Грамотно сформульовані рекомендації і розроблені заходи можуть допомогти компанії покращити фінансове становище.

Заходи для виходу з тяжкої фінансової ситуації можна поділити на оперативне і стратегічне планування розвитку.

Оперативне планування:

1. Реструктуризація кредиторської заборгованості та зниження долі боргового навантаження, що можливо за рахунок:

- Конверсії короткострокових позик у довгострокові через рефінансування.

- Розстрочки та відстрочки платежів за позиками.

- Реалізації короткострокових зобов'язань.

2. Збільшення власних засобів шляхом:

- Зростання частки власного капіталу за рахунок підвищення рентабельності, статутного капіталу та нерозподіленого прибутку.

- Контролю за витратами.

- Проведення цілеспрямованої комерційної політики.

- Впровадження і управління довгостроковими позиками.

3. Контроль над власними фінансовими засобами та їх збільшення. Це можливе через зниження частки зарплат управлінського відділу і, відповідно, постійних витрат.

Стратегічне планування:

1. Контроль над оборотністю активів. Програми, спрямовані на прискорення оборотності капіталу, допоможуть звільнити кошти з обігу і сприятимуть зростанню виручки та прибутку. Можна запропонувати наступні програми:

- Інтенсифікація виробництва (повне використання матеріальних і трудових ресурсів).

- Покращення управління матеріально-технічним забезпеченням.

- Недопущення поднанормових запасів.

- Скорочення строків погашення дебіторської заборгованості.

Також разом з головною метою управління важливо сформувати достатній обсяг фінансових ресурсів і забезпечити їх ефективне використання. Усі витрати, пов'язані з реалізацією товарів і послуг, необхідно покривати достатнім обсягом грошових ресурсів. Збільшення обсягу грошових коштів можливе завдяки наступним запропонованим заходам:

- зміна кредиторської та дебіторської заборгованості;
- реалізація систем знижок;
- перегляд плану капітальних вкладень.

Додатково необхідно провести аналіз споживчого ринку, вивчити взаємодію між споживачем і компанією для здійснення ефективного контролю послуг.

У другому розділі було встановлено, що показники коефіцієнтів платоспроможності філії «Авангард» не відповідають нормативним значенням. Відповідно, необхідно сприяти збільшенню обсягу найбільш ліквідних активів. Для цього необхідно провести низку заходів, спрямованих на роботу з запасами компанії, наприклад, забезпечити орендне використання або продаж тимчасово чи постійно не використовуваного обладнання. Завдяки проведенню цих заходів можливо збільшити інші операційні витрати та забезпечити зростання прибутку через використання основних засобів. Одним із важливих пунктів є скорочення короткострокової заборгованості. Це можливо досягти за допомогою проведення конверсії короткострокової заборгованості в довгострокову. Це також може допомогти збільшити поточну ліквідність компанії.

Усі запропоновані заходи спрямовані на покращення фінансового стану філії «Авангард» і зростання платоспроможності та ліквідності компанії, а також одним із позитивних ефектів буде виключення недобору грошових коштів, які будуть важливі при оплаті заборгованостей.

Зміна дебіторської заборгованості, розміру запасів і грошових коштів призводить до змін у обсязі грошових потоків компанії. Оптимізація вхідних і вихідних грошових потоків також є одним із пріоритетних напрямків і взаємозалежна з оборотними засобами компанії.

Для збільшення платоспроможності філії «Авангард» одним із пріоритетних напрямків є зміна оборотності боргового навантаження клієнтів, а отже, зростання ефективності управління дебіторською заборгованістю. Основне завдання полягає в мінімізації майбутніх ризиків компанії, зменшенні кількості неплатоспроможних клієнтів.

Зниженню ризику невиконання дебіторської заборгованості буде сприяти проведення аналізу боржників за групами. Групи можна формувати, виходячи зі строку заборгованості. В першу чергу, філії «Авангард» необхідно провести роботу зі зниження частки заборгованості великих дебіторів і тих, у кого найбільший період прострочення боргу. Важлива робота саме з цими дебіторами, оскільки вона здатна мінімізувати ризики. Зростання дебіторської заборгованості характеризує зменшення припливу грошових коштів. Саме тому так важливо забезпечити стабільний ріст поступаючого грошового потоку. Отже, обсяг дебіторської заборгованості та його зміни тягне за собою зміни в грошовому потоці організації.

Також показник «Запаси» впливає на платоспроможність та ліквідність, оскільки наявність дефіциту або профіциту запасів може обмежувати кількість грошових потоків компанії. І в цьому випадку зростання кількості запасів негативно впливає на платоспроможність. Компанії необхідно випереджати визначення цілей запасів, а також оптимізувати їх обсяг для забезпечення основної діяльності.

Запропоновані заходи, спрямовані на скорочення дебіторської заборгованості, зниження вартості запасів, допоможуть компанії збільшити швидкість грошових потоків і забезпечать зростання ефективності використання грошових коштів.

Зростання обсягу позитивного грошового потоку може бути досягнуте за рахунок наступних заходів, що дозволяють збільшити обсяг чистого прибутку:

1. Проведення ефективної цінової політики.
2. Проведення ефективної податкової політики.
3. Виконання дивідендної політики.
4. Реструктуризація обсягу запасів компанії.

Застосування ефективної цінової політики дозволяє підприємству знайти оптимальний баланс між попитом на свою продукцію та рентабельністю продажів. Вона включає встановлення конкурентних цін, врахування еластичності попиту, диференціацію цін для різних ринкових сегментів і

використання знижок або акцій для стимулювання продажів. Раціональне ціноутворення сприяє збільшенню виручки, що на пряму впливає на зростання позитивного грошового потоку.

Раціональне управління податковими зобов'язаннями допомагає підприємству мінімізувати витрати, пов'язані з оподаткуванням, у межах чинного законодавства. Це може включати використання податкових пільг, грамотну оптимізацію податкових платежів та своєчасне виконання зобов'язань перед бюджетом. Такий підхід дозволяє уникнути штрафів, зменшити навантаження на фінансові ресурси та підвищити чистий прибуток.

Дивідендна політика, що враховує як інтереси акціонерів, так і потреби підприємства у фінансуванні, може позитивно вплинути на грошові потоки. Розумний розподіл прибутку між виплатою дивідендів і реінвестиціями в розвиток підприємства сприяє збереженню достатнього рівня ліквідності, забезпечуючи водночас стабільність і привабливість компанії для інвесторів.

Оптимізація обсягу запасів дозволяє уникнути замороження фінансових ресурсів у надлишкових запасах або дефіциту товарів і сировини. Це включає вдосконалення логістики, запровадження сучасних методів управління запасами (наприклад, JIT – "just-in-time"), аналіз оборотності та підвищення точності прогнозування попиту. Реструктуризація запасів сприяє більш ефективному використанню оборотного капіталу, що позитивно впливає на грошові потоки.

Застосування цих заходів у комплексі може значно покращити фінансову стійкість підприємства, збільшуючи обсяг чистого прибутку та забезпечуючи стабільне зростання позитивного грошового потоку.

Підсумовуючи аналіз діяльності компанії філії «Авангард», можна виділити наступні дії, спрямовані на підвищення загального фінансового становища:

1. Необхідно скоротити величину дебіторської заборгованості, це можливо завдяки контролю за надходженням платежів, що в цілому покращить платоспроможність.
2. Скоротити короткострокові зобов'язання завдяки введенню заходів по аналізу угод та реструктуризації заборгованості.

3. Забезпечити зростання числа найбільш ліквідних активів внаслідок збільшення оборотності оборотних активів компанії.

4. Скоротити кількість позикових коштів з зовнішніх джерел і працювати над збільшенням власних джерел.

5. Необхідно вдосконалити систему управління матеріальними ресурсами підприємства.

Для зниження ризику втрати ліквідності рекомендується провести наступні заходи:

- планування графіка вхідних і вихідних грошових потоків з метою виявлення можливого дефіциту і своєчасного залучення короткострокового фінансування від кредитних установ — партнерів;

- контроль над використанням оборотних засобів — налагодження оперативної системи, що дозволяє заздалегідь виявляти можливі касові розриви, формувати достатній запас ліквідності, оперативно залучати кошти на грошовому ринку і максимально ефективно використовувати вільні грошові кошти;

- перегляд лімітів на здійснення кредитно-депозитних операцій;
- ефективне збільшення обсягу використовуваних і оборотних засобів;
- зниження витрат завдяки використанню та впровадженню нових технологій у процесі компанії.

Висновок до розділу 3

Політика управління ліквідністю та платоспроможністю є критичним інструментом у забезпеченні фінансової стійкості підприємства та гарантуванні його здатності виконувати зобов'язання. Філія «Авангард» використовує комплексний підхід до управління цими показниками, який включає заходи з підвищення ефективності використання ресурсів, впровадження механізмів фінансової стабілізації, оптимізації дебіторської заборгованості, ефективного використання оборотних активів та раціонального управління основними засобами. Основні елементи цієї політики включають: створення ефективної системи управління ресурсами, механізм фінансової стабілізації, рефінансування дебіторської заборгованості, інтенсивне використання оборотних активів, контроль за ростом основних засобів.

Політика управління ліквідністю та платоспроможністю у філії «Авангард» ґрунтується на принципах ефективності, стабільності та гнучкості. Її реалізація дозволяє підприємству оперативного реагувати на зміни у фінансових показниках та підтримувати достатній рівень ліквідності для стабільної роботи на ринку.

Проведений аналіз показав, що, хоча філія «Авангард» залишається платоспроможною, певні показники платоспроможності не відповідають нормативним значенням, що вказує на необхідність комплексних заходів для покращення її фінансового стану. Встановлено, що для забезпечення стабільності й підвищення ліквідності філії необхідно приділити особливу увагу управлінню активами, оптимізації заборгованостей та зниженню залежності від позикових коштів.

Для покращення ліквідності та платоспроможності підприємства запропоновано впровадити ряд заходів, зокрема: зменшення дебіторської заборгованості шляхом посилення контролю за надходженням платежів, що забезпечить поліпшення фінансової стійкості та платоспроможності філії; скорочення короткострокових зобов'язань через реструктуризацію заборгованості і переведення частини короткострокових зобов'язань у довгострокові. Це підвищить поточну ліквідність і зменшить фінансовий тиск на

підприємство; збільшення обсягів ліквідних активів шляхом прискорення оборотності активів, що сприятиме підвищенню гнучкості філії у покритті короткострокових зобов'язань; зниження залежності від зовнішніх позик через поступове скорочення обсягу позикових коштів та активне збільшення власних джерел фінансування. Це допоможе знизити фінансові ризики та забезпечити стабільність; оптимізація системи управління матеріальними ресурсами, яка дозволить підприємству ефективніше використовувати наявні активи, збільшити оборотність матеріальних ресурсів та скоротити зайві витрати.

Також, запропоновано активне використання механізмів рефінансування дебіторської заборгованості, оренду або продаж неактивних основних засобів, що сприятиме залученню додаткових коштів і поліпшенню фінансових показників.

Таким чином, впровадження цих заходів дозволить філії «Авангард» не лише покращити поточний рівень ліквідності та платоспроможності, але й підвищити свою фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. Ці рекомендації також створюють передумови для підвищення привабливості підприємства для інвесторів і кредиторів, що сприятиме подальшому розвитку та стабільності компанії.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Результати проведеного дослідження дозволяють сформулювати такі висновки:

1. Проведений аналіз підтвердив, що ліквідність і платоспроможність є критичними показниками фінансової стійкості підприємства. Ліквідність забезпечує здатність підприємства своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання, що допомагає уникнути фінансових труднощів у щоденній діяльності. Платоспроможність, у свою чергу, демонструє фінансову надійність підприємства в довгостроковій перспективі, дозволяючи обслуговувати боргові зобов'язання. Також, проведений аналіз показує, що ці показники взаємопов'язані та створюють загальну картину фінансового стану компанії.

2. Розглянуті методи аналізу, зокрема коефіцієнти ліквідності та платоспроможності, надають всебічну оцінку здатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання. Порівняння показників із нормативними значеннями дозволяє виявити слабкі місця у фінансовій структурі та визначити напрями для вдосконалення управління ресурсами та фінансової стратегії.

3. Досліджено внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства. Зокрема, внутрішні чинники включають структуру активів і пасивів, ефективність управління запасами та дебіторською заборгованістю, а також політику залучення капіталу. Серед зовнішніх чинників важливу роль відіграють економічна кон'юнктура, інфляція та державне регулювання. Аналіз цих чинників та ефективне управління ними допомагає підприємству приймати обґрунтовані рішення щодо управління фінансовими ресурсами.

4. Філія «Авангард» ПрАТ «Агрохолдинг Авангард» здійснює широкий спектр операцій у сфері сільського господарства, зокрема у галузі птахівництва та виробництва сільськогосподарської продукції. Завдяки вертикальній інтеграції підприємство ефективно контролює всі етапи виробництва, що забезпечує високий рівень якості та ефективності діяльності. Наявність чітко структурованих підрозділів також сприяє ефективному управлінню операційними процесами та контролю за ними.

5. Дослідження ліквідності та платоспроможності філії «Авангард» виявило зміни у структурі активів і пасивів, що впливають на ліквідність і платоспроможність підприємства. Зростання необоротних активів свідчить про інвестиції у модернізацію, тоді як скорочення оборотних активів може вказувати на перерозподіл ресурсів на користь довгострокових інвестицій. Незважаючи на певне зниження ресурсної бази, підприємство демонструє стабільність у фінансуванні, хоча бракує високоліквідних активів для покриття термінових зобов'язань, що створює ризик у короткостроковій перспективі. Загалом філія «Авангард» демонструє позитивні фінансові тенденції, такі як зростання робочого капіталу та стабільність довгострокового фінансування. Однак низький рівень високоліквідних активів і висока частка короткострокових зобов'язань потребують коригувальних заходів для поліпшення показників ліквідності та зниження короткострокових фінансових ризиків. Подальший розвиток філії залежить від покращення управління ліквідністю та платоспроможністю, що сприятиме підвищенню привабливості підприємства для інвесторів і забезпечить стабільність у довгостроковій перспективі.

6. Філія «Авангард» дотримується комплексної політики управління ліквідністю та платоспроможністю, яка спрямована на підвищення фінансової стабільності підприємства та забезпечення його здатності своєчасно виконувати фінансові зобов'язання. Основні елементи цієї політики включають створення ефективної системи управління ресурсами, застосування механізмів фінансової стабілізації, рефінансування дебіторської заборгованості, інтенсивне використання оборотних активів та контроль за зростанням основних засобів. Дотримуючись принципів ефективності, стабільності та гнучкості, філія «Авангард» має змогу швидко реагувати на зміни у фінансових показниках та підтримувати необхідний рівень ліквідності.

7. Проведений аналіз показав, що філія залишається платоспроможною, але деякі показники не відповідають нормативним вимогам, що вказує на необхідність додаткових заходів. Основними рекомендаціями є: зниження дебіторської заборгованості через посилення контролю за платежами,

скорочення короткострокових зобов'язань шляхом переведення їх частини у довгострокові, збільшення обсягів ліквідних активів за рахунок прискорення оборотності активів, зниження залежності від зовнішніх позик через поступове збільшення власних джерел фінансування. Крім того, оптимізація системи управління матеріальними ресурсами сприятиме ефективнішому використанню наявних активів і скороченню надмірних витрат. Впровадження зазначених заходів дозволить філії «Авангард» покращити показники ліквідності та платоспроможності, підвищити свою фінансову стійкість та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Пропозиції також створюють сприятливі передумови для підвищення привабливості підприємства для інвесторів і кредиторів, що забезпечить подальший розвиток і стабільність компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Августин Р., Демків І. Стратегічно-тактичний інструментарій управління фінансовою стійкістю і платоспроможністю підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. № 3. С. 121–126. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-5-17>.
2. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства - бібліотека buklib.net. *Головна - Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/28009/>.
3. Белова І. М., Ярощук О. В. Сучасна парадигма цифрової економіки та її методологія. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами: монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2021. С. 24-53.
4. Белова І., Гомотюк А., Ярощук О. Цифрова трансформація управлінських та бізнес-процесів в Україні під час воєнного стану. Економічний аналіз. 2024. Том 34. № 1. С. 42-52.
5. Белова І., Ярощук О., Гомотюк А. Розвиток процесів цифровізації в Європейському Союзі: перспективний досвід для України. Економічний аналіз. 2023. Том 33. № 1. С. 180-191.
6. Болгов В. Є., Витяганець І. М. Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньфірмового бюджетування. *Економіка і організація управління*. 2021. № 1. С. 15–29. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.2> (дата звернення: 31.10.2023).
7. Бруханський Р. Ф. Блокчейн vs розподілений реєстр // *Цифрова економіка: тренди та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.)*. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2018. С. 51-53.
8. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності „Облік і оподаткування”. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 174 с.

9. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 3-4. С. 7-20.
10. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Випуск 1-2. С. 7-21.
11. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
12. Бруханський Р.Ф., Пуцентейло П. Р. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт ОС «магістр» із спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами». Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2022. 28 с.
13. Державна служба статистики України.
URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Лахтіонова Л.А. Аналіз платоспроможності та ліквідності об'єктів підприємницької діяльності: монографія/ Л.А.Лахтіонова. – К.:КНЕУ, 2010. – 657с.
15. Люта О. В., Пігуль Н. Г, Глядько К. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 4. С. 14-23.
16. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні скла-дові фінансового стану суб'єкта господарювання. Економіка. Фінанси. Право. 2008. No 7. С. 26–28.
17. Мельник Т., Лобач К. Методи визначення платоспроможності підприємства. *Наукові записки*. 2017. № 21. С. 3–15. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/158807259.pdf>.
18. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

19. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця.— 2-ге вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП “Рута”, 2007. — 704 с.
20. Носова Є.А. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. *Економіка. Проблеми економічного становлення*. 2012. №145. С.33
21. Олійник О. О., Роговий С. М. Фінансовий стан підприємства в контексті ліквідності та платоспроможності. *Агросвіт*. 2018. № 19. С. 34-38.
22. Пуцентейло П. Р., Гуменюк О. О. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. *Інноваційна економіка*. 2018. № 5-6 (75). С. 131-143.
23. Роганова, Г. О. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства на прикладі кондитерської фабрики ПАТ «Ласощі» / Г. О. Роганова, І. В. Кравченко // *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Серія : Економічні науки. — Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2020. — Вип. III (79). — С. 92–103.
24. Савельєва А. О. Фінансова стійкість суб’єкта господарювання та фактори, що впливають на неї. *Регіональна економіка*. 2018. Вип. 2. С. 144-152.
25. Сніткіна І. А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. *Науковий вісник Ужгородського Університету*. Економіка. 2019. Вип. 1 (53). С. 179–183. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1\(53\).179-183](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1(53).179-183)
26. Сніткіна І. А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. *Науковий вісник Ужгородського університету*. серія «Економіка». 2019. № 1(53). С. 179–183. URL: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1\(53\).179-183](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1(53).179-183).
27. Соколова Е. О., Чернявська Г. О. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Економіка і управління*. 2016. Вип. 35. С. 330–338.

28. Теницька Н., Гришко Ю. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 372–376. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/75.pdf>.
29. Терен Г. М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 8. С. 36-41.
30. Ткаченко О.С. Неплатоспроможність, як ознака фінансової нестабільності сільськогосподарських підприємств / О.С. Ткаченко // *Науковий вісник Херсонського державного університету, Серія "Економічні науки"*. — Випуск 15/2015. — Херсон. — 2015. — С. 126—128.
31. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] ; частина I / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.
32. Філія "Авангард" приватного акціонерного товариства "Агрохолдинг Авангард". *YouControl*. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39765654/.
33. Філія "Авангард" приватного акціонерного товариства "Агрохолдинг Авангард" - #39765654 - Основна інформація - Clarity Project. *Закупівлі - Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/edr/39765654>.
34. Чайка Т. Ю., Лошакова С. Е., Водорез Я. С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності забалансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності. *Економіка і суспільство*. 2018. №15. С. 900–908.
35. Чайка Т., Александрова А., Бабіч В. В. Платоспроможність, ліквідність і фінансова стійкість: теоретичні і методичні аспекти аналізу. *Вісник НТУ «ХП»*. Серія "Економічні науки". 2018. № 37(1313). С. 82–89. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/c802a38a-4acf-4a9c-b37f-9ffbc4cc00ea/content>.

36. Чемчикаленко Р., Майборода О., Дьякова Ю. Напрями підвищення ефективності оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 12. С. 627–648.
37. Чепка В., Матяш О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 12. С. 649–655.
38. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 528с.
39. Яремик Х. Я. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/34.pdf.
40. Kornieva N., Magdun V. Analytical fundamentals of solvency in modern conditions of management. *Pryazovskyi economic herald*. 2020. No. 5(22). URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-5-12>.
41. Krylova O. Money flows in the system of support of the company's payment capacity. *Ekonomika ta derzhava*. 2019. No. 7. P. 30. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.7.30>.
42. Lopatovska O., Ponomarova K. Modern methodology of liquidity and solvency analysis of the enterprise. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2022. Vol. 310, no. 5(1). P. 221–228. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-36](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-36).
43. Vynogradnya V., Burdonos L. Prospective solvency in ensuring the financial stability of the enterprise. *University Economic Bulletin*. 2021. No. 50. P. 162–168. URL: <https://doi.org/10.31470/2306-546x-2021-50-162-168>.